

Uznawanie organizacji producentów, zrzeszeń organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych funkcjonujących na rynkach rolnych innych niż rynki mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw

Podstawy prawne:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671 z późn. zm.)
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2016/232 z dnia 15 grudnia 2015 r. (Dz. U. UE L 44.1 z 19.02.2016 r., z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1502),
- rozporządzenie MRiRW z dnia 5 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania organizacji producentów i zatwierdzenia jej planu biznesowego oraz uznania zrzeszenia organizacji producentów i organizacji międzybranżowej funkcjonujących na rynkach rolnych innych niż rynki mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2639).

Wykaz produktów, ze względu na które organizacja/ zrzeszenie może uzyskać uznanie

Organizacja producentów, zrzeszenie organizacji producentów, organizacja międzybranżowa może uzyskać uznanie w odniesieniu do następujących grup produktów: zboża, ryż, cukier, susz paszowy, nasiona, chmiel, oliwa z oliwek i oliwki stołowe, len i konopie, wino, drzewa i rośliny żywe, bulwy, korzenie itp. kwiaty cięte i liście ozdobne, tytoń, wołowina i cielęcina, wieprzowina, baranina i kozina, jaja, mięso drobiowe, alkohol etylowy pochodzenia rolniczego, produkty pszczele, jedwabniki oraz pozostałe produkty określone w części XXIV załącznika I do rozporządzenia nr 1308/2013.

Cele organizacji producentów, zrzeszeń organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych

Organizacja producentów/ zrzeszenie organizacji producentów dąży do realizacji co najmniej jednego z niżej wymienionych celów:

- 1) zapewnienia planowania i dostosowywania produkcji do popytu, w szczególności w odniesieniu do jakości i ilości;
- 2) koncentracji dostaw i umieszczania na rynku produktów wytwarzanych przez ich członków, w tym sprzedaż bezpośrednia;
- 3) optymalizacji kosztów produkcji i zysków z inwestycji służących utrzymywaniu standardów dotyczących ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt oraz stabilizowaniu cen producentów;
- 4) prowadzenia badań i opracowywania inicjatyw dotyczących zrównoważonych metod produkcji, innowacyjnych praktyk, konkurencyjności gospodarczej i rozwoju sytuacji rynkowej;
- 5) promowania i udzielania pomocy technicznej w zakresie stosowania przyjaznych dla środowiska metod uprawy i technik produkcji oraz odpowiedzialnych praktyk i technik w odniesieniu do dobrostanu zwierząt;
- 6) promowania i udzielania pomocy technicznej w zakresie stosowania standardów produkcji, poprawy jakości produktów i rozwijania produktów o chronionej nazwie pochodzenia, chronionym oznaczeniu geograficznym lub objętych krajowym znakiem jakości;
- 7) zarządzania produktami ubocznymi i odpadami, zwłaszcza w celu ochrony jakości wody, gleby i krajobrazu oraz zachowania lub zachęcania do zachowania bioróżnorodności;
- 8) przyczyniania się do zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych oraz łagodzenia zmiany klimatu;
- 9) opracowywania inicjatyw w dziedzinie promocji i wprowadzania do obrotu;
- 10) udzielania niezbędnej pomocy technicznej w celu korzystania z rynków terminowych i systemów ubezpieczeń.

Organizacje międzybranżowe dążą do określonego celu, uwzględniającego interesy członków oraz konsumentów, który powinien obejmować w szczególności jeden z następujących celów:

- 1) poprawy znajomości oraz przejrzystości produkcji i rynku, w tym poprzez publikację danych statystycznych na temat kosztów produkcji, cen, włączając w to w stosownych przypadkach wskaźniki cen, wielkości i czasu trwania zawartych wcześniej umów oraz poprzez dostarczanie analiz potencjalnego przyszłego rozwoju sytuacji na rynku na poziomie regionalnym, krajowym lub międzynarodowym;
- 2) przewidywania potencjału produkcyjnego oraz rejestrowania cen rynkowych pochodzących ze źródeł publicznych;
- 3) pomocy w lepszej koordynacji sposobu, w jaki produkty są wprowadzane do obrotu, w szczególności poprzez badania rynku i analizy rynkowe;
- 4) poszukiwania potencjalnych rynków eksportowych;
- 5) pełniejszego wykorzystania potencjału produktów, w tym na poziomie rynków zbytu oraz opracowywania inicjatyw mających zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność gospodarczą;
- 6) dostarczania informacji i prowadzenia badań niezbędnych do wprowadzania innowacji, racjonalizacji i usprawnienia produkcji oraz dostosowania jej – a w stosownym przypadku także przetwarzania i wprowadzania do obrotu – pod kątem produktów bardziej odpowiadających wymaganiom rynku oraz gustom i oczekiwaniom konsumentów, w szczególności w odniesieniu do jakości produktu, w tym specyfiki produktów o chronionej nazwie pochodzenia lub o chronionym oznaczeniu geograficznym i ochrony środowiska;
- 7) poszukiwania sposobów ograniczenia stosowania środków ochrony zdrowia zwierząt lub środków ochrony roślin, poprawy zarządzania innymi środkami produkcji, zapewnienia jakości produktów oraz ochrony gleby i wody, promowania bezpieczeństwa żywności, zwłaszcza dzięki identyfikowalności produktów oraz poprawa zdrowia i dobrostanu zwierząt;
- 8) rozwijania metod i instrumentów służących podniesieniu jakości produktów na wszystkich etapach produkcji oraz w stosownych przypadkach, przetwarzania i wprowadzania do obrotu;
- 9) prowadzenie wszelkich działań mających na celu utrzymanie, ochronę i promowanie rolnictwa ekologicznego oraz nazw pochodzenia, znaków jakości i oznaczeń geograficznych;
- 10) promowania i prowadzenia badań nad zintegrowanymi, zrównoważonymi metodami produkcji lub innymi metodami produkcji przyjaznymi dla środowiska;
- 11) zachęcania do zdrowej i odpowiedzialnej konsumpcji produktów w ramach rynku wewnętrznego, informowania o szkodliwości ryzykownych zachowań związanych z konsumpcją;
- 12) wspierania konsumpcji lub przekazywanie informacji dotyczących produktów na rynku wewnętrznym i rynkach zewnętrznych;
- 13) brania udziału w gospodarowaniu produktami ubocznymi i odpadami oraz przyczynianie się do zmniejszania ilości odpadów;
- 14) ustanawianie klauzul dotyczących podziału wartości w rozumieniu art. 172a rozporządzenia PEiR (UE) nr 2017/2393 zmieniającego m.in. rozporządzenie PEiR (UE) nr 1308/2013, w tym również zysków i strat, określających sposób, w jaki organizacje te dzielą między sobą wszelkie wartości związane ze zmianą cen odnośnych produktów na odnośnym rynku lub innych rynkach towarowych;
- 15) wdrażanie działań dotyczących zapobiegania i zarządzania w dziedzinie zdrowia zwierząt i ochrony roślin i ryzyk środowiskowych.

Warunki uzyskania uznania

O uznanie za organizację producentów może ubiegać się podmiot zrzeszający rolników (producentów) spełniający kryteria określone w art. 154, art. 156 oraz art. 158 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 oraz art. 38i ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o organizacji niektórych rynków rolnych*, w tym m.in.:

- 1) jest podmiotem prawnym;
- 2) jest ustanowiony z inicjatywy producentów;
- 3) jest utworzony przez:
 - **co najmniej 10 członków będących producentami** produktu lub grupy produktów, należących do jednego z sektorów wymienionych w art. 1 ust. 2 lit. a-h, l-o oraz q-x rozporządzenia nr 1308/2013;

- **co najmniej 25 członków będących producentami** produktu lub grupy produktów, należących do sektora tytoniu;
- 4) członkowie organizacji producentów będący producentami produktu lub grupy produktów, ze względu na które organizacja stara się o uznanie, stanowią co najmniej 80% liczby członków tej organizacji i są zobowiązani do sprzedaży do tej organizacji, w każdym roku jej działalności, co najmniej 70% wyprodukowanych przez siebie produktów lub grupy produktów, ze względu na które organizacja została uznana.

Państwa członkowskie mogą, na wniosek, podjąć więcej niż jedną decyzję w sprawie uznania w przypadku organizacji producentów działającej w kilku sektorach, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozp. PEiR (UE) nr 1308/2013, pod warunkiem, że dana organizacja producentów spełnia warunki, o których mowa w art. 154 ust. 1 ww. rozporządzenia, w odniesieniu do każdego sektora, dla którego występuje ona o uznanie.

Minimalna roczna ilość zbywalnej produkcji organizacji producentów w sektorze tytoniu wynosi 180 ton.

Organizacje międzybranżowe funkcjonujące na rynkach innych niż rynek mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw:

- 1) są ustanawiane z inicjatywy wszystkich lub niektórych tworzących je organizacji producentów lub zrzeszeń;
- 2) składają się z przedstawicieli obszarów działalności gospodarczej związanej z produkcją oraz z co najmniej jednym z etapów łańcucha dostaw: przetwórstwem lub handlem, w tym dystrybucją, produktami jednego lub większej liczby sektorów;
- 3) prowadzą działalność w jednym lub większej liczbie regionów na danym terytorium;
- 4) nie biorą udziału w produkcji, przetwórstwie lub handlu produktami, z wyjątkiem organizacji międzybranżowych z sektora oliwy z oliwek oraz sektora tytoniu.

Państwa członkowskie mogą, na wniosek, podjąć więcej niż jedną decyzję w sprawie uznania w przypadku organizacji międzybranżowej działającej w kilku sektorach, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozp. PEiR (UE) nr 1308/2013, pod warunkiem, że dana organizacja międzybranżowa spełnia warunki, o których mowa w art.157 ust. 1 ww. rozporządzenia oraz w stosownych przypadkach, w art.157 ust. 3 ww. rozporządzenia, w odniesieniu do każdego sektora, dla którego występuje ona o uznanie.

Zrzeszenie organizacji producentów funkcjonujące na rynkach innych niż rynek mleka i przetworów mlecznych oraz owoców i warzyw:

Dyrektor OR ARiMR, na wniosek, może uznawać **zrzeszenia organizacji producentów** w konkretnym sektorze wymienionym w art. 1 ust. 2 rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013, **które powstały z inicjatywy uznanych organizacji producentów.**

Zrzeszenia organizacji producentów mogą realizować którekolwiek z działań lub pełnić którekolwiek z funkcji przypisanych organizacjom producentów.

Prawa i obowiązki członków określone w akcie założycielskim organizacji

Organizacja producentów powinna prowadzić jeden z następujących rodzajów działalności lub większą ich liczbę stosownie do art.152 ust 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013 zmienionego rozporządzeniem PEiR (UE) nr 2017/2393:

- a) wspólne przetwarzanie,
- b) wspólną dystrybucję, w tym również wspólne platformy sprzedaży lub wspólnego transportu,
- c) wspólne pakowanie, etykietowanie lub promocję,
- d) wspólną organizację kontroli jakości,
- e) wspólne wykorzystywanie urządzeń lub miejsc składowania,
- f) wspólne zarządzanie odpadami pochodzącymi bezpośrednio z produkcji,
- g) wspólne pozyskiwanie środków produkcji,
- h) wszelkie inne rodzaje wspólnej działalności usługowej prowadzone z myślą o realizacji jednego z celów wymienionych w art. 152 ust. 1 lit. c) ww. rozporządzenia.

Akt założycielski organizacji producentów zawiera informacje dotyczące m.in.:

- 1) spełniania wymagań dotyczących minimalnego odsetka członków będących producentami produktu lub grupy produktów, ze względu na które organizacja stara się o uznanie oraz odsetka produkcji, która powinna być dostarczona do organizacji przez każdego członka;
- 2) stosowania przepisów przyjętych przez organizację producentów dotyczących sprawozdawczości produkcyjnej, produkcji, wprowadzania do obrotu i ochrony środowiska;
- 3) przynależności, z tytułu wytwarzania określonego produktu w danym gospodarstwie, do tylko jednej organizacji producentów;
- 4) nieprzynależności do grupy producentów rolnych, o której mowa w przepisach o grupach producentów rolnych i ich związkach, uznanej ze względu na produkt lub grupę produktów, ze względu na które ta organizacja ubiega się o uznanie;
- 5) dostarczania informacji wymaganych przez organizację producentów do celów statystycznych;
- 6) procedury określania, przyjmowania i zmiany przepisów, o których mowa w art. 153 ust. 1 lit. a) rozporządzenia 1308/2013;
- 7) zobowiązanie członków do wpłacania składek potrzebnych do finansowania organizacji producentów;
- 8) przepisów umożliwiających producentom będącym członkami demokratyczną kontrolę ich organizacji i jej decyzji;
- 9) kar za naruszenie obowiązków określonych w statucie, w szczególności za nieuiszczenie składek lub naruszenie zasad ustalonych przez organizację producentów;
- 10) zasad przyjmowania nowych członków, w szczególności minimalny okres członkostwa, który nie może wynosić mniej niż rok;
- 11) zasad prowadzenia rachunkowości i opracowywania budżetu niezbędne dla funkcjonowania organizacji;
- 12) przepisów umożliwiających producentom będącym członkami demokratyczną kontrolę ich organizacji i jej decyzji, a także sprawozdań finansowych i budżetów, w tym dotyczące wyrażonej w procentach, wielkości posiadanych przez członków, udziałowców lub akcjonariuszy organizacji producentów będących producentami udziałów lub akcji oraz o dopuszczalnej, wyrażonej w procentach, ilości głosów przysługujących im na zgromadzeniu wspólników, walnym zgromadzeniu albo walnym zebraniu członków tej organizacji producentów*.

*Żaden z członków, udziałowców lub akcjonariuszy będący producentem nie może dysponować więcej niż 20% głosów na zgromadzeniu wspólników, walnym zgromadzeniu albo walnym zebraniu członków organizacji producentów oraz nie może posiadać więcej niż 49% udziałów lub akcji w tej organizacji, także pośrednio:

- 1) przez:
 - a) dysponowanie bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników, walnym zgromadzeniu albo walnym zebraniu członków organizacji producentów, także jako zastawnik albo użytkownik, bądź w zarządzie innej osoby prawnej będącej członkiem tej organizacji, również na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
 - b) uprawnienie do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu innej osoby prawnej będącej członkiem organizacji producentów, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
 - c) uprawnienie do powoływania lub odwoływania większości członków organu nadzoru innej osoby prawnej będącej członkiem organizacji producentów, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
- 2) gdy:
 - a) członkowie zarządu członka organizacji producentów stanowią więcej niż połowę członków zarządu innej osoby prawnej będącej członkiem tej organizacji lub
 - b) bezpośrednio lub pośrednio dysponuje więcej niż 49% udziałów lub posiada więcej niż 20% głosów w spółce osobowej będącej członkiem organizacji producentów, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub wywiera decydujący wpływ na działalność innego członka tej organizacji, w szczególności na podstawie umów.

Procedura ubiegania się o uznanie

Przed złożeniem wniosku o uznanie organizacji producentów/ zrzeszenia organizacji producentów/ organizacji międzybranżowej, wymagane jest posiadanie numeru identyfikacyjnego nadanego w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Organizacja producentów do wniosku o uznanie dołącza:

- 1) plan biznesowy (w przypadku, gdy wniosek o uznanie został złożony w postaci papierowej, plan biznesowy przesyła się również w postaci elektronicznej za pomocą środków komunikacji elektronicznej albo dołącza się na informatycznym nośniku danych);
- 2) kopię aktu założycielskiego sporządzonego zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 153 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1308/2013, potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez osoby upoważnione odpowiednio do reprezentowania organizacji producentów albo zrzeszenia organizacji producentów, albo organizacji międzybranżowej;
- 3) oświadczenia członków organizacji producentów:
 - a) o członkostwie w tej organizacji i nieprzynależności do innej organizacji producentów uznanej ze względu na ten sam produkt lub grupę produktów oraz
 - b) o nieprzynależności do grupy producentów rolnych w rozumieniu przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach uznanej ze względu na ten sam co wnioskująca o uznanie organizacja producentów produkt lub grupę produktów;
- 4) listę członków organizacji producentów (np. kopia wypełnionej Tabeli 1 i 2 z Planu biznesowego organizacji producentów).

Zrzeszenie organizacji producentów do wniosku o uznanie dołącza:

- 1) kopię aktu założycielskiego potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez osoby upoważnione do reprezentowania zrzeszenia organizacji producentów;
- 2) oświadczenia członków tworzących zrzeszenie organizacji producentów o członkostwie w tym zrzeszeniu;
- 3) informacje o działaniach, jakie zrzeszenie organizacji producentów zamierza realizować w okresie 2 lat od dnia uzyskania uznania, zawierające zakres i opis tych działań oraz wskazanie źródeł ich finansowania.

Organizacja międzybranżowa do wniosku o uznanie dołącza:

- 1) kopię aktu założycielskiego potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez osoby upoważnione do reprezentowania organizacji międzybranżowej;
- 2) informacje o działaniach, jakie organizacja międzybranżowa zamierza realizować w okresie 2 lat od dnia uzyskania uznania, zawierające zakres i opis tych działań oraz wskazanie źródeł ich finansowania.

Uznanie organizacji/ zrzeszenia następuje w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek strony, składany do dyrektora oddziału regionalnego ARiMR właściwego ze względu na jej siedzibę.

Wnioski o uznanie mogą być składane w ciągu całego roku.

Wniosek o uznanie o którym mowa powyżej, składa się na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym na stronie internetowej Agencji: www.gov.pl/web/arimr.

Dyrektor oddziału regionalnego ARiMR wydaje decyzję o uznaniu organizacji producentów/ zrzeszenia organizacji producentów/ organizacji międzybranżowej w terminie 4 miesiące od dnia złożenia wniosku.

Na podstawie ostatecznej decyzji o uznaniu, dyrektor oddziału regionalnego ARiMR dokonuje wpisu podmiotu, który został uznany, do odpowiedniego rejestru.

Po uzyskaniu uznania, organizacja producentów będzie mogła ubiegać się o wsparcie finansowe z interwencji I.13.2 *Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych* w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w terminie trwania naboru wniosków.

Powyższe wsparcie kierowane jest do organizacji producentów, uznanych nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2023 r. na podstawie wymienionej na wstępie ustawy, które spełnią dodatkowe warunki kwalifikowalności, określone w regulaminie naboru wniosków.

Ze wsparcia nie mogą skorzystać organizacje producentów utworzone ze względu na produkt lub grupę produktów należących do sektora mięsa drobiowego i produktów pszczelich.

Plan biznesowy organizacji producentów

Plan biznesowy powinien być sporządzony na co najmniej 5 lat, na formularzu opracowanym przez ARiMR i udostępnionym na stronie internetowej ARiMR.

Elementy planu biznesowego zostały określone w wymienionym na wstępie rozporządzeniu MRiRW.

Wniosek w sprawie zatwierdzenia zmian planu biznesowego organizacji producentów składa się **w terminie 60 dni przed zakończeniem danego roku działalności** organizacji producentów, którego dotyczy zmiana.

W przypadku dokonania zmiany w składzie członkowskim organizacji producentów wniosek w sprawie zatwierdzenia zmian planu biznesowego organizacji producentów składa się **do zakończenia danego roku działalności** organizacji producentów, którego dotyczy zmiana.

Do wniosku o wydanie decyzji o zatwierdzeniu zmian do planu biznesowego dołącza się:

- 1) dokumenty potwierdzające aktualny stan realizacji planu biznesowego albo ich kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem przez osobę upoważnioną do reprezentowania organizacji producentów;
- 2) plan biznesowy zawierający proponowane zmiany, a w przypadku gdy ten wniosek został złożony w postaci papierowej, plan biznesowy przesyła się również w postaci elektronicznej za pomocą środków komunikacji elektronicznej albo dołącza się na informatycznym nośniku danych.

Rejestr organizacji producentów, zrzeszeń organizacji oraz organizacji międzybranżowych

Dyrektor oddziału regionalnego ARiMR prowadzi w postaci elektronicznej:

- 1) rejestr uznanych organizacji producentów;
- 2) rejestr uznanych zrzeszeń organizacji producentów;
- 3) rejestr uznanych organizacji międzybranżowych.

Powyższe rejestry są jawne i udostępniane na stronie internetowej ARiMR: www.gov.pl/web/arimr.

Podmiot wpisany do rejestru, zobowiązany jest do pisemnego informowania dyrektora oddziału regionalnego ARiMR o każdej zmianie danych zawartych w rejestrze, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tych zmian.

W przypadku zmiany:

- 1) nazwy, siedziby i adresu organizacji producentów albo zrzeszenia organizacji producentów, albo organizacji międzybranżowej,
 - 2) imion i nazwisk osób upoważnionych do reprezentowania organizacji producentów albo zrzeszenia organizacji producentów, albo organizacji międzybranżowej,
- podmiot zobowiązany jest dostarczyć również dokumenty potwierdzające zaistniałe zmiany.

Kontrole spełniania warunków uznania

Dyrektor oddziału regionalnego Agencji przeprowadza **co najmniej raz na 3 lata kontrole** uznanych organizacji producentów, zrzeszeń organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych w zakresie spełniania warunków dotyczących uznawania organizacji producentów i realizacji jej planu biznesowego oraz uznawania zrzeszeń organizacji producentów i organizacji międzybranżowych.

Szczegółowe informacje można uzyskać:

- dzwoniąc na bezpłatną infolinię: 800-38-00-84
- na stronie internetowej: www.gov.pl/web/arimr/ Grupy i Organizacje Producentów
- wysyłając e-mail na adres: info@arimr.gov.pl
- w oddziałach regionalnych ARiMR (adresy i numery telefonów dostępne są m.in. na stronie internetowej ARiMR).